

## **ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

**Олійник О.В., студент,  
Сумський державний університет**

В процесі функціонування підприємства завжди виникає питання щодо формування такої структури капіталу, яка б задовольняла внутрішні потреби підприємства та приваблювала зовнішніх інвесторів, що є досить актуальною проблемою в період нестабільності економіки країни. Оскільки настають моменти (освоєння нових сегментів ринку, розширення асортименту продукції, переорієнтація виробництва і т.п.), коли необхідно залучати додатковий капітал в значних обсягах – виникає суперечність: надати перевагу власним коштам чи залучити зовні. Обираючи той чи інший варіант як єдине джерело фінансування, підприємство повинно проаналізувати всі можливі наслідки, які будуть викликані таким рішенням. Отже, визначення оптимального співвідношення між зазначеними джерелами фінансування є досить актуальною проблемою сьогодення.

У зв'язку із цим на сучасному етапі розвитку бізнесу істотно зростає пріоритетність і роль аналізу структури капіталу, основною метою якого є забезпечення фінансової стабільності і фінансової безпеки підприємства, як наслідку прийняття відповідних управлінських рішень.

Метою роботи є дослідження структуризації та узагальнення ключових проблем, які виникають при формуванні капіталу підприємства та їх подальша деталізація впливу на результати діяльності з точки зору власників, менеджерів та потенційних інвесторів.

Дослідження структури капіталу є складовою частиною загального фінансового аналізу капіталу підприємства в умовах переходу економіки України до ринкової системи господарювання.

В залежності від того якою буде структура капіталу підприємства, залежить подальша його діяльність та розвиток, а також, безпосередньо, і ставлення власників та інвесторів.

Процес управління структурою капіталу базується на певному механізмі, який представляє собою систему основних елементів та функцій, що регулюють процес розробки та реалізації управлінських рішень в цій області.

Управління формуванням структури капіталу представляє собою систему принципів та методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з встановленням оптимальних параметрів його обсягу та структури, а також його залученням з різних джерел та в різноманітних формах для здійснення господарської діяльності підприємства.

Визначаючи оптимальну структуру капіталу підприємства одного кількісного аналізу недостатньо. Будь-яким чином проведений фінансовий аналіз досліджуваного підприємства повинен бути доповнений експертною оцінкою. Ця оцінка повинна відображати всі ті фактори, що безпосередньо впливають на діяльність підприємства, а саме на його фінансово-господарські результати, але не можуть бути охоплені у кількісному аналізі та відображені у відповідній звітності.

В результаті проведеного аналізу необхідно виділити наступні важливі фактори, що повинні враховуватися при експертній оцінці:

- Довгострокова життєздатність. Менеджери підприємств, які забезпечують такі життєво важливі послуги, як енергопостачання, транспорт, зв'язок, несуть відповідальність за забезпечення неперервної роботи підприємства, тому вони повинні відхилитися від використання позичкового фінансування, в такій мірі, що ставить під загрозу довгострокову життєздатність підприємства.

- Інтереси менеджерів. Портфелі цінних паперів інвесторів, як правило, мають високий ступінь диверсифікації. Тому інвестор може допустити певну можливість фінансових труднощів, так як втрата на одних акціях, ймовірно, буде компенсована непередбачуваним прибутком від інших акцій, що входять до його портфелю.

- Відношення кредиторів і рейтингових агентств. Часто значний вплив на структуру капіталу підприємств здійснюють банки і рейтингові агентства, оскільки підприємства обговорюють з ними свою фінансову структуру.

Доходи кредиторів носять фіксований характер (процентні платежі), в той час як доходи акціонерів безпосередньо залежать від отриманого прибутку підприємства. В цій ситуації кредиторів цікавить виключно здатність компанії обслуговувати борг, а акціонерів – отримання високих прибутків.

- Резервний позичковий капітал. Даний фактор можна трактувати наступним чином: умови кредитних договорів, що заключають підприємства часто передбачають, що нова позичка не може бути отримана, якщо відповідні коефіцієнти не перевищують

мінімального рівня.

- Контроль. Якщо керівництво підприємства володіє невеликим пакетом акцій, контролює тільки незначну більшість голосів акціонерів, для нового фінансування може бути вибраний позичковий капітал. Здійснювати контроль повинно безпосередньо керівництво підприємства, оскільки при виникненні фінансових труднощів чи невиконанні своїх обов'язків, управлінський апарат може бути змінений.

- Структура активів. Підприємства, активи яких можуть служити заставою позики, схильні до більш інтенсивного залучення засобів. Навпаки, якщо активи являються високо ризиковими, підприємство має менше можливостей для залучення позикових засобів.

- Темпи росту. Підприємства, що швидко розвиваються повинні інтенсивно використовувати зовнішнє фінансування: повільний розвиток може фінансуватися за рахунок нерозподіленого прибутку, але швидкий розвиток вимагає залучення зовнішніх джерел.

- Прибутковість. Часто підприємства з дуже високою дохідністю на вкладений капітал надають перевагу обмежуватися власними джерелами.

- Податки. Виплати по відсоткам зменшують оподатковуваний прибуток, тому чим вище ставка податку на прибуток, тим більш вигідно для підприємства використання зовнішнього фінансування.

При визначенні оптимальної структури капіталу підприємства шляхом використанням фінансової звітності та вище перерахованих факторів не ватро обмежуватися. Необхідно пам'ятати про балансову та ринкову вартість компанії і по можливості у розрахунках використовувати ринкову, оскільки балансова вартість є грубим наближення до ринкової. Провівши розрахунки за балансовою вартістю необхідно залишати певний інтервал значень на похибку.

Важливо при розрахунках також враховувати:

- вид діяльності підприємства: безпосередньо чим воно займається, тобто галузеву структуру;

- розмір підприємства;

- асортимент продукції;

- характеристики регіону, в якому функціонує досліджуване підприємство у зв'язку з особливостями наявних ресурсів в межах даного регіону;

- систему оподаткування досліджуваної території.

Визначивши оптимальну структуру капіталу підприємства

можемо сказати, що вона завжди буде різною для кожного суб'єкта господарювання, якщо буде поряд із кількісною оцінкою врахована експертна оцінка. І такий розрахунок буде більше відповідати дійсності.

В сучасних умовах в період жорстокого загострення конкурентної боротьби питання щодо формування оптимальної структури капіталу торкається кожного хто має безпосереднє відношення до цього.

Оптимальна структура капіталу – це пошук такого співвідношення власного та зовнішнього фінансування за якого досягався б добробут суб'єктів, які перебувають у ділових відносинах з підприємством.

В процесі проведеного дослідження, з'ясовано, що при визначенні оптимальної структури капіталу за допомогою кількісного аналізу оцінка буде не завжди точною. При відповідних розрахунках потрібно враховувати експертні оцінки та фактори, які також прямо впливають на формування структури капіталу.

*Науковий керівник - к.е.н., доцент Боронос В.Г.*

## **ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ**

**Панченко Ю.В., студент,  
Чернівецька буковинська державна фінансова академія**

Кризу чинної міжнародної валютної системи можна розглядати як передумову і наслідок світових економічних криз останніх десятиліть. Викликає крайню небезпеку і схожість їх сценаріїв: крах фінансових ринків, банкрутство підприємств, безробіття, зовнішні борги у доларовому обчисленні, інфляція національних валют тощо. Глобальні доларові «ін'єкції» в національні господарства, що навіть сьогодні, в період кризи, активно долають національні кордони, підвищують ризики економічної безпеки держав.

Монополія американської валюти та капіталу на глобальних валютно-фінансових ринках спотворює дію об'єктивних ринкових сил, підвищує глобальні трансакційні витрати у міжнародних економічних відносинах.

Отже, на часі актуалізується потреба перезавантаження